

Uitdrukken wat in ons is

'En zij .. maakte met haar tranen zijn voeten nat, droogde ze af met haar haren, kuste zijn voeten en zalfde ze met mirre' (Lk.7:37-38).

Het is een wilde devotie die we zien in dit verhaal. Zou u zich wel eens aan de voeten van iemand die God kent willen werpen, en heel hard huilen en de voeten kussen? Of op dergelijke manier tot God zelf bidden? Doet u dit regelmatig, misschien? Dit soort devotie staat op gespannen voet met de redelijkheid van onze tijd, die, blijkens het verhaal, al veel langer bij de mens hoort. Wat heeft het voor zin, een dergelijke uitspatting? Waarom zouden wij ons zo laten gaan? Ik wil graag bij een tweetal ervaringen of inzichten in het leven stilstaan, die bepalend zijn voor ons antwoord op deze vraag naar de zin en wijze van bidden.

Eenzijdig kunnen wij de ervaring hebben, dat de gebeurtenissen in ons leven zich ontvouwen los van onze inzet voor een bepaalde uitkomst. Dat is zo'n ervaring die je ook kunt hebben als je vanuit een vliegtuig naar beneden kijkt. Het menselijk gewoel dat zich spoed over de straten, ieder zelf het centrum van het eigen universum, lijkt dan wel wat belachelijk. Controle over het leven en ons bestaan is in zekere zin een illusie. Ook de Bijbel vertelt van een groot verband, waar wij deel vanuit maken. Daar is het grote verband in de hand van God. Vanuit dit inzicht krijgt die ervaring van slechts een klein deel te zijn van een groot zich voltrekkend geheel een kwaliteit van rust. Alles is in de hand van God, en God is al-goed.

Vanuit dit aspect van het leven bezien, wat zouden wij bidden? De al-goede God doet wat goed is voor het geheel. Zouden wij onze eigen kleine verlangens bij deze God, die alles overziet en kent, neerleggen? Waarom? Zou God ons soms vergeten? Heeft deze God de input van al die krioelende mensen vanuit hun deelperspectief nodig? Je kunt eigenlijk, vanuit dit aspect van het leven, alleen maar bidden: 'God, Uw Wil geschiede'. Dat gebed is een soort laten weten dat wij erop hopen, Gods plan, al doorgronden wij het niet. Het kan ons vertrouwen versterken. Ook blijkt er verlangen uit: als het dan gaat zoals het gaat, laat het dan Gods plan zijn.

Een eenzijdige nadruk op deze kant van ons bestaan, en van God, roept wel een vraag op. Zijn wij hier enkel getuigen van een groter plan, of onderdelen van een reeds beklonken verhaal?

Naast deze ervaring van een Groter Plan, kennen wij ook de ervaring van invloed op de toekomst. Wij, in dit welvarende land, kunnen bijvoorbeeld kiezen om op vakantie te gaan. Wij hadden niet in dat vliegtuig gezeten, als wij die vlucht niet hadden geboekt. Als wij nooit een plan maken om van het leven te genieten -misschien liever op de fiets- heeft dat grote gevolgen voor ons bestaan, en dat van anderen. Zo zoeken wij ons een weg in dat geheel der dingen, tussen de zelfzorg en de zorg voor alles wat leeft. In verhalen uit de Bijbel zoeken mensen zich ook die weg. Nog voor wij in de moederschoot ontworpen waren, wist God voor ons een pad. Wat is dat pad? In dit perspectief, gaat bidden precies daarom: het vinden van de weg. 'God, leer ons ons pad op uw Weg zien'.

Verhoort God ook dit gebed? Dat is niet altijd zo duidelijk. God is hier wat gebonden, lijkt het, aan diens eigen keuze om ons vrij te laten. Als wij een direct lijntje hadden naar de Wil van God zou dit onze vrijheid wel beperken. Zo'n sterke Wil zouden we immers moeilijk naast ons neer kunnen leggen. Ook in de Bijbel lezen we over mensen die soms wel, soms niet, enige leiding ervaren. Maar –

God vertrouwde op de menselijke vermogens, dus wij kunnen toch hopen dat een goede weg mogelijk is.

De twee perspectieven houden elkaar in balans. Enerzijds ervaren we ons als deel van een groot geheel. God houdt alles in diens hand en wil het goede. En anderzijds is de toekomst ook in onze handen, terwijl wij zoeken tussen vrijheid en verantwoordelijkheid. Hoe deze twee inzichten precies samenhangen, weten wij niet. In de islamitische traditie is hier een verhaal over.

Komt een moskee-lid bij de imam. 'Imam, kunt u voor Ali bidden. Hij is ongelovig, al jaren. Hij doet het dagelijks gebed niet, wil niet naar Mekka, en negeert zijn plichten naar zijn familie'. 'Natuurlijk', zegt de imam, 'ik zal bidden'. In de moskee die avond is er ruimte voor een smeekbede. 'Barmhartige God, wees bij Ali. Hij is ongelovig. Wij weten, God, dat alles wat gebeurt uw Wil is en dat u heeft gewild dat Ali een ongelovige is. Zo is wat hij doet uw wil. God, wij prijzen de ongelovigheid van Ali. Beloon Ali voor zijn gehoorzaamheid en maak van hem een gelovige'.

Het punt van dit verhaal is dat wat God Wil en hoe dit werkt in de werkelijkheid ver buiten ons begrip ligt. Wij kennen twee aspecten van de werkelijkheid, en weten niet hoe ze samenhangen. Dit kunnen wij enkel erkennen.

Wat draagt ons in dit niet-weten? Wat ons draagt in ons niet-weten is een derde ervaring, die de traditie levend houdt. Dit is een ervaring die zowel het grote Zijn van alles als ons kleine proberen doorkruist- de ervaring van de liefde.

Ieder van ons kent die ervaring, al is het er maar een heel klein beetje, van er mogen zijn zoals je bent. Misschien van een hond die kwispelde als je thuiskwam. Of van een klein kind dat onbevangen met je wil spelen. Of van een goede vriend, die wel weet wat je gebreken zijn, maar je gewoon graag ziet. In de verhalen over en van Jezus leren we van dit soort liefde, maar dan in het groot – een onvoorwaardelijke aanvaarding. De vrouw van het verhaal kende het misschien amper, maar ze hoopte erop en herkende het in Jezus. En ze begon het ook zelf uit te drukken, de liefde die ze in zich had.

Haar gebed, met tranen en kussen en al, is een directe expressie van wat er in haar omgaat. Haar hoop en wanhoop stort zich dwars door haar uit. Ze *is* haar gebed. Naast het eerste gebed, 'Uw wil geschiede', en het tweede gebed, 'Toon mij de Weg', bidt de vrouw in feite: 'Hier ben ik, dit is mijn leven'. Jezus gaat nergens heen, nu die vrouw zich aan zijn voeten heeft geworpen. Hij laat haar ook niet wegsturen, zoals een ander voorstelt. Hij zegt haar: 'Uw zonden zijn u vergeven'. Dat is wat we nu noemen 'Je bent aanvaard zoals je bent'. Het hart van Christus toont zich hier- en daarmee van God. Wij hoeven de vrouw niet na te doen, die devotie met wilde gebaren. Het gaat er juist om, dat ze toont en geeft wie *zij* is. Hoe wij nu zijn, wat wij nu doen, dat is ons gebed, telkens weer opnieuw. In het gebed dat wij zijn, op ieder moment, heeft God ons lief tot in eeuwigheid.

Als de vrouw bidt, 'Hier ben ik', dan geeft ze zich in berouw, verdriet en vertrouwen aan de liefde van God, die Jezus belichaamt. Haar vertrouwen op die liefde zie ik als een antwoord op God, die haar daartoe uitnodigt. Haar hart ging uit, naar waardoor het geroepen werd. De liefde van Jezus herkent zij als goed. In ons bestaan zit die beweging. Ons bestaan is een antwoord op de uitnodiging van God tot een leven in de heelheid van liefde. Dat is wat ons draagt op dat paadje dat wij zoeken en maken in het grote geheel van alles.

Amen.

Annewieke Vroom